

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΕΠΙΤΑΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τό ἑσπέρας τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, 4^{ης} / 17^{ης} Ἀπριλίου 2020, περί τήν 9^η μ.μ. θερινήν ὥραν, ἤρχισεν ἡ σεμνή, κατανυκτική, οὐχ ἥττον καί μεγαλοπρεπής τελετή τοῦ Ἐπιταφίου ὑπό τοῦ Πατριαρχείου εἰς τόν Πανίερον Ναόν τῆς Ἀναστάσεως. Κατά τήν τελετήν ταύτην ἡ Ἐκκλησία ποιεῖται μνηΐαν τῆς μετά τήν σταύρωσιν θεωσώμου ταφῆς καί καθόδου εἰς ἄδην τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔνθα ἐκήρυξεν τοῖς κεκοιμημένων αὐτό τοῦτο τό μήνυμα τῆς σωτηρίας καί ἀπαλλαγῆς αὐτῶν τοῦ σκότους καί τῶν βασάνων τοῦ ἄδου λέγων: «εἰσάγεσθε πάλιν εἰς τόν Παράδεισον». Ἡ τελετή αὕτη, οὕσα οὐσιαστικῶς Ὁρθρος τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, διέλαβε τόν Ἐξάψαλμον, τόν Κανόνα «Κύματι θαλάσσης τόν κρύψαντα πάλαι διώκτην τύραννον», τήν λιτανεύσιν ἀνά τά προσκυνήματα «Μή μου ἅπτου», τῶν Κλαπῶν, τοῦ Ἁγίου Λογγίνου, τοῦ «Διμερίσαντο τά ἱμάτιά μου», τοῦ «Ἀκανθίνου στεφάνου», τῆς Εὐρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τοῦ Ἀδάμ καί τήν ἄνοδον εἰς τόν Φρικτόν Γολγοθᾶν.

Ἐνταῦθα μετά τήν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου καί τήν προσκύνησιν, οἱ Ἀρχιερεῖς ἦσαν τό εἰλητόν τοῦ Ἐπιταφίου ἀπό τῆς Ἁγίας Τραπέζης τοῦ Γολγοθᾶ καί κατελθόντες ἐτοποθέτησαν αὐτό εἰς τήν Ἁγίαν Ἀποκαθήλωσιν καί ἀνεγνώσθη τό Εὐαγγέλιον: «τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπό Ἀριμαθαίας...».

Ἦκολούθησεν ἡ λιτανεία τρίς περίξ τοῦ Παναγίου Τάφου καί ἡ τοποθέτησις τοῦ εἰλητοῦ ἐπὶ τῆς πλακός τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ἦκολούθησαν αἱ τρεῖς Στάσεις τῶν Ἐγκωμίων τοῦ Ἐπιταφίου: α. «Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ», β. «Ἄξιόν ἐστιν, μεγαλύνειν Σε τόν ζωοδότην», γ. «Αἱ γενεαὶ πᾶσαι» καί ἡ λοιπὴ Ἀκολουθία, Εὐλογητάρια, Αἵνοι, Δοξολογία καί τό κήρυγμα τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίνης κ. Ἀριστάρχου ἔχον ὡς ἔπεται:

“Μακαριώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Ἐκλαμπρότατε κ. Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος,

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

Σεβαστοὶ Πατέρες,

Εὐλαβεῖς προσκυνηταί,

Σήμερον, ἑσπέρας τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Παρασκευῆς, ἡ Ἐκκλησία βιώνει τό γεγονός τῆς σταυρώσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ καί Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου.- «Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου ὁ ἐν ὕδασι τήν γῆν κρεμάσας -ἥλοις προσηλώθη ὁ νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας»-, ἐπιφώσκοντος δέ τοῦ Ἁγίου καί Μεγάλου Σαββάτου ἡ Ἐκκλησία βιώνει καί τό γεγονός τῆς θεωσώμου ταφῆς Αὐτοῦ- «Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ κατετέθης Χριστέ καί ἀγγέλων στρατιαί ἐξεπλήττοντο -καθελὼν τοῦ ξύλου ὁ Ἀριμαθαίας ἐν τάφῳ σε κηδεύει».

Ἡ Ἐκκλησία βιώνει τά δύο ταῦτα γεγονότα σήμερον ἀντιλοῦσα ἐξ

αὐτοπτῶν μαρτύρων ἐν Γραφαῖς Ἀγίαις, συσταυρουμένη τῷ Σταυρωθέντι δι' αὐτήν καί συνθαπτομένη μετ' Αὐτοῦ, κηδευομένου ὡς θνητοῦ καί κατερχομένου εἰς τὸν Ἄϊδην.

Ἐπιτελοῦσα ταῦτα ἡ Ἐκκλησία πιστεύει ὅτι ἡ σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ ἦτο ἐλευθέρα ἐκλογή καί ἀπόφασις τῶν σταυρωτῶν Αὐτοῦ, προγινωσκομένη, οὐχί δέ προωρισμένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Εἰς τό πρόσωπον Αὐτοῦ οἱ σταυρωταί δέν ἠδυνήθησαν νά ἀνεχθοῦν ὅτι εἶναι ὁ ἐπὶ τῆς γῆς κατελθὼν Ἐνανθρωπήσας Υἱὸς καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, διό καί εἰς θάνατον κατεδίκασαν Αὐτόν. Ἡ Ἐκκλησία δέεται ὑπὲρ ἀφέσεως αὐτῶν ὡς καί Ἐκεῖνος ἐζήτησε ἀπὸ τοῦ σταυροῦ «Πάτερ ἄφες αὐτοῖς οὐ γάρ οἶδασι τί ποιοῦσι (Λουκ. 23, 34). Τόν θάνατον τοῦτον ἡδύνατο ὁ Ἰησοῦς νά ἀποφύγῃ εἴτε ὡς ἄνθρωπος εἴτε ἐν τῇ θεϊκῇ δυνάμει Αὐτοῦ, προσῆλθεν ὁμως ἐκουσίως εἰς αὐτόν. Προδοθεὶς, συλληφθεὶς καί χλευασθεὶς, «ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καί ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν ἄφρωνος». Ὡς λέγει ὁ ἀπόστολος τῶν ἑθνῶν, «ἐν ᾧ ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καί τολμᾷ ἀποθανεῖν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε, ἡμῶν ἀσθενῶν, ἁμαρτωλῶν καί ἀσεβῶν ὄντων» (Ρωμ. 5, 6-8). Διὰ τῆς ταπεινώσεως καί τῆς κενώσεως τοῦ σταυροῦ ὁ Χριστὸς ἐνίκησε τὰς ἐναντίας δυνάμεις καί τόν θάνατον. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἡ ἀπαρχὴ τῆς ὑπάρξεως, ζωῆς καί τῆς ἀναστάσεως αὐτῆς. Διὰ τοῦτο καί αὐτὴ ψάλλει «τόν σταυρόν Σου προσκυνοῦμεν Δέσποτα καί τὴν ἀγίαν Σου ἀνάστασιν ὑμνοῦμεν καί δοξάζομεν». Διὰ τοῦτο καί ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς λέγει «πάντων θαυμαστότερον ὧν ἐποίησεν ὁ Χριστὸς ὁ τίμιος σταυρὸς Αὐτοῦ... καί ἀληθῶς τό τίμιον καί σεβάσμιον ξύλον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὁ Χριστὸς προσενήνοχεν ἑαυτόν θυσίαν ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς ἀγιασθέν τῇ ἀφῇ τοῦ ἀγίου σώματος καί αἵματος, προσκυνητέον, τοὺς ἡλούς, τὴν λόγχην, τὰ ἐνδύματα, τὰ ἱερά σκηνώματα, ἅτινά εἰσι ἡ φάτνη, τό σπήλαιον, ὁ Γολγοθᾶς, ὁ σωτήριος, ὁ ζωποιοὺς τάφος, ἡ Σιών τῶν Ἐκκλησιῶν ἡ ἀκρόπολις καί τὰ ὅμοια, ὡς φησὶν ὁ Θεοπάτωρ Δαβίδ, εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ, προσκυνήσωμεν εἰς τὸν τόπον οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ». (Ἰωάν. Δαμασκηνοῦ, Ἑκδοσις Ὁρθοδόξου πίστεως, πγ').

Οἱ πόδες Αὐτοῦ ἔστησαν εἰς τὸν τόπον τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ. Ἐν αὐτῷ ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου ὁ Θεὸς ἐν τῇ σοφίᾳ Αὐτοῦ «εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς». Ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ ἤνωσεν Ἰουδαίους καί Ἑλλήνας εἰς ἓν σῶμα, εἰς ἓνα λαόν, τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐκάλεσε καί ἡμᾶς τὰ ἔθνη, τὰ μὴ γινώσκοντα Θεόν, τὰ μακρὰν Αὐτοῦ, εἰς τό μήνυμα τῆς συνδιαλλαγῆς Αὐτοῦ καί ἡμεῖς τὰ ἔθνη, ἀποδεχθέντα τοῦτο, ἐγενόμεθα οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, «συγκληρονόμα καί σύσσωμα καί συμμέτοχα τῆς Διαθήκης Αὐτοῦ, τῆς ἐπαγγελίας Αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου». (Ἐφεσ. 3-6). Ὁ Θεὸς ἐνεκέντρισεν ἡμᾶς εἰς τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνσωματωθέντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐδιδάχθημεν νά ζῶμεν ἐπὶ γῆς μετὰ τῶν συνανθρώπων ἡμῶν ἐν συνδιαλλαγῇ, δικαιοσύνῃ, εἰρήνῃ καί ἀγάπῃ ἔτι καί πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, ἐνθυμούμενοι ὅτι «τό πολίτευμα ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει». (Φιλιπ. 3, 20).

Ἡ ἀγάπη ὁμως τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ὡς λέγει ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος οὔτε «τοῦ ἰδίου νιοῦ οὐκ ἐφείσατο ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχί καί σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; (Ρωμ. 8-32), συνέκλεισεν εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς σωτηρίας διὰ τοῦ σταυροῦ ὅχι μόνον ἡμᾶς τοὺς ζῶντας ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς τοὺς ὁποῖους ὑπέδειξεν ὁδούς εἰς σωτηρίαν, ἀλλὰ καί τοὺς τεθνεῶτας καί δεσμώτας τοῦ Ἄδου καί κειμένους εἰς τό σκότος καί τὴν σκιάν τοῦ θανάτου καί ἀναμένοντας τὴν ἀπολύτρωσιν. Διὰ τοῦ σταυροῦ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ κατήλθεν εἰς τὸν Ἄϊδην ὡς καί νεκρῶν καί ζώντων τὴν ἐξουσίαν ἔχων καί

ἀνεζήτησε εἰς τὰ σκότη αὐτοῦ ὡς ἀνεζήτησε καί εἰς τήν γῆν τό ἀπολωλός πρόβατον, τόν πεπτωκότα ἄνθρωπον, τόν Ἀδάμ καί τούς ἀπογόνους αὐτοῦ καί ἐν τῇ ἀστραπῇ τῆς θεότητος Αὐτοῦ ἀνέσυρε λέγων «εἰσάγεσθε πάλιν εἰς τόν Παράδεισον». Πρῶτος πολίτης αὐτοῦ κατέστη ἤδη ἀπό τοῦ σταυροῦ ὁ ληστής, χρησιμοποιοῦντας ὡς κλεῖδα τήν μετάνοιαν. «Μνήσθητι μου Κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου». Ὡς λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός «κάνεισιν εἰς τόν ἄδην ψυχὴν τεθελωμένην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα ὥσπερ τοῖς ἐν γῇ ἀνέτειλε ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, οὕτω καί τοῖς ὑπὸ γῆν ἐν σκότει καί σκιᾷ θανάτου καθημένοις ἐπιλάβῃ τὸ φῶς... καί τούς ἀπ' αἰῶνος λύσας πεπεδημένους αὐτοῖς ἐκ νεκρῶν ἀπεφοίτησε ὁδοποιήσας ἡμῖν τήν ἀνάστασιν» (Ἐκδ. Ὁρθοδ. Πίστεως ογ').

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Σιών, «ἡ δεξαμένη πρώτη ἄφεσιν ἁμαρτιῶν διὰ τῆς ἀναστάσεως», καυχᾶται διὰ Χριστόν καί δὴ ἐσταυρωμένον καί ὑμνεῖ Αὐτόν σήμερον ἐξοδίοις ἐπιταφίοις ἄσμασι ὑπνώττοντα σαρκί εἰς τήν κατανυκτικὴν καί σεμνὴν τελετὴν ταύτην, προεξάρχοντος τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Θεοφίλου καί δέεται Αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κενοῦ καί ὀλβίου μνημείου, ὅπως ἐπίδῃ ἐπὶ τήν ἄμπελον τοῦ ποιμνίου αὐτῆς ὅπουδῆποτε γῆς καί καταρτίσῃ αὐτήν καί καταστήσῃ μέτοχον τῆς δόξης τῆς ἀναστάσεως καί ὅπως μὴ ἐπιλάβῃται τῶν δοκιμαζομένων ἐκ τῆς θανατηφόρου νόσου τοῦ λοιμικοῦ ἰοῦ ἐπιτοπίως καί παγκοσμίως, ἀλλὰ τῇ θεραπευτικῇ καί ἱαματικῇ Αὐτοῦ δυνάμει καί εὐσπλαγχνίᾳ ἐξαγάγῃ αὐτούς εἰς ἀναψυχὴν, ὑγιείαν, εὐζωίαν καί εὐημερίαν καί ἐπίδῃ καί ἐπὶ τούς χριστιανούς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καί ὅλους τούς κατοίκους τῆς Ἀγίας Γῆς καί εὐχεται εἰς πάντας χαρμόσυνον, εὐφρόσυνον καί καλὴν Ἀνάστασιν”.

Τῆς τελετῆς προεξῆρξεν ἡ Α.Θ.Μ ὁ Πατὴρ ἡμῶν καί Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος, συνιερουργούντων Αὐτῷ τῶν Ἀρχιερέων Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καπιτωλιάδος κ. Ἡσυχίου, Σεβασμιωτάτων Ἀρχιεπισκόπων Λύδης κ. Δημητρίου καί Μαδάβων κ. Ἀριστοβούλου καί τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐλενουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Ἀγιοταφίτων τοῦ Πατριαρχείου, ἐν οἷς ὁ Δραγουμανεύων Ἀρχιμανδρίτης Ματθαῖος, ὁ Τελετάρχης Ἀρχιμανδρίτης Βαρθολομαῖος, ὁ Γέρων Καμαράσης Ἀρχιμανδρίτης Νεκτάριος καί οἱ διάκονοι, ἐλάχιστοι τόν ἀριθμόν καί ψάλλοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Μαδάβων κ. Ἀριστοβούλου καί τοῦ Ἱεροδιακόνου Συμεῶν εἰς τόν ἐξώστην καί ἄνευ προσκυνητῶν, λόγῳ τῶν προφυλακτικῶν μέτρων τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καί τῆς Ἀστυνομίας τοῦ Ἰσραήλ ἔναντι τοῦ θανατηφόρου ἰοῦ.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας